

ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA UWAG DOTYCZĄCYCH OCENY

Niniejszy dokument ma na celu poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić im przekazanie informacji zwrotnych i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji.

TYTUŁ OCENY	Dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko (ocena)
WIODĄCA DG I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	DG.ENV.E4 Zgodność z Przepisami i Lepsze Uregulowania Prawne
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM (PLANOWANE TERMINY ROZPOCZĘCIA I ZAKOŃCZENIA)	IV kwartał 2021 r. – II kwartał 2023 r.
INFORMACJE DODATKOWE	https://ec.europa.eu/environment/legal/liability/index.htm

Niniejszy dokument jest przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, cel i zakres oceny

Kontekst polityczny

W [dyrektywie 2004/35/WE](#) (dyrektywa w sprawie odpowiedzialności za środowisko) ustanowiono ramy odpowiedzialności za środowisko oparte na zasadzie „zanieczyszczający płaci” w celu zapobiegania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu i ich naprawiania.

Dyrektywa definiuje szkody wyrządzone środowisku naturalnemu jako szkody wyrządzone gatunkom chronionym i w siedliskach przyrodniczych, środowisku wodnemu i glebie. Podmioty prowadzące niektóre jasno określone rodzaje działalności niebezpiecznej podlegają odpowiedzialności na zasadzie ryzyka (brak konieczności udowodnienia winy), natomiast inne określone rodzaje działalności objęte są odpowiedzialnością na zasadzie winy. Podmiot gospodarczy, który wyrządził szkodę w rozumieniu przepisów dyrektywy, musi ponieść koszty niezbędnych środków zapobiegawczych lub zaradczych.

Art. 18 ust. 2 dyrektywy nakłada na Komisję obowiązek przeprowadzenia oceny przed dniem 30 kwietnia 2023 r.

Przedmiotowa ocena stanowić będzie również okazję do przeanalizowania wyrażanych ostatnio obaw i ewentualnych niedociągnięć wskazanych przez [Parlament Europejski](#) oraz [Europejski Trybunał Obrachunkowy](#), a także niektórych wzajemnie powiązanych kwestii wskazanych w [Europejskim Zielonym Ładzie](#).

Cel i zakres

Zgodnie z wymogami dyrektywy ocena ma zostać zakończona do 2023 r. i musi opierać się na informacjach pochodzących od państw członkowskich (rozpowszechnianych zgodnie z [dyrektywą 2003/4/WE](#) w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska) oraz, w miarę możliwości, na doświadczeniach zdobytych podczas stosowania dyrektywy. Informacje muszą obejmować dane określone w załączniku VI do dyrektywy, a mianowicie przypadki szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu w rozumieniu dyrektywy oraz wszelkie inne istotne informacje, jakie państwa członkowskie mogą postanowić uwzględnić, na temat doświadczenia zdobytego podczas jej wdrażania.

W dniu 20 maja 2021 r. Parlament Europejski przyjął [rezolucję](#) wzywającą do nowelizacji unijnych przepisów dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu. Zwrócono w niej uwagę na ograniczenia obecnego zakresu dyrektywy, słabe punkty w jej przepisach i niedociągnięcia w jej wdrażaniu.

W dniu 5 lipca 2021 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy opublikował [sprawozdanie specjalne nr 12/2021: „Zanieczyszczający płaci” – niespójne stosowanie zasady w polityce i działaniach UE w dziedzinie środowiska](#). W sprawozdaniu zaleca się wzmocnienie stosowania dyrektywy w celu poprawy wdrażania zasady „zanieczyszczający płaci”.

W [Planie działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby](#) zapowiedziano również, iż

Komisja zamierza dokonać oceny dyrektywy w celu poprawy przestrzegania przez wszystkie właściwe organy krajowe unijnych przepisów dotyczących zapobiegania zanieczyszczeniom.

Ocena będzie opierać się na ustaleniach pochodzących z oceny dyrektywy z 2016 r.

Oceną objęte zostaną poniższe aspekty:

Skuteczność:

- w jakim stopniu osiągnięto cele środowiskowe określone w dyrektywie;
- wszelkie czynniki ograniczające jej skuteczność;
- stopień zaangażowania zainteresowanych stron w proces poprawy wdrażania dyrektywy na szczeblu krajowym.

Efektywność:

- w jakim stopniu koszty są uzasadnione, ogółem oraz dla poszczególnych grup zainteresowanych stron, w kontekście wszelkich korzyści, jakie przyniosła dyrektywa;
- czy (a jeśli tak, to dlaczego) występują istotne różnice między państwami członkowskimi pod względem wdrażania i efektywności;
- w jakim stopniu działania podjęte przez Komisję i państwa członkowskie od 2016 r. (zwłaszcza w odpowiedzi na ocenę) zwiększyły efektywność dyrektywy;
- czy obecne podejście, w przypadku gdy zabezpieczenie finansowe nie jest obowiązkowe, jest odpowiednie;
- czy można by poprawić poziom efektywności.

Adekwatność:

- w jakim stopniu cele dyrektywy nadal odpowiadają potrzebom UE;
- czy jej zakres jest nadal odpowiedni;
- czy umożliwia ona reagowanie na nowe lub pojawiające się problemy środowiskowe.

Spójność:

- w jakim stopniu dyrektywa jest wewnętrznie konsekwentna i spójna;
- w jakim stopniu jest ona spójna z innymi unijnymi politykami środowiskowymi i szerszymi politykami UE.

Unijna wartość dodana:

- jaka jest wartość dodana dyrektywy w porównaniu z tym, co osiągnęłyby prawdopodobnie państwa członkowskie w przypadku jej braku.

B. Lepsze stanowienie prawa

Strategia konsultacji

Komisja przeprowadzi konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu zebrania informacji, danych i dowodów, głównie od właściwych organów państw członkowskich, podmiotów prowadzących określone rodzaje działalności niebezpiecznej oraz organizacji pozarządowych. W drugim kwartale 2022 r. mają rozpocząć się 12-tygodniowe konsultacje publiczne na portalu „[Wyraź swoją opinię](#)”. Będą one dostępne we wszystkich językach UE, z możliwością udzielenia odpowiedzi w dowolnym z tych języków. Konsultacje publiczne zostaną uzupełnione kilkoma ukierunkowanymi działaniami konsultacyjnymi. Komisja skonsultuje się również z grupą ekspertów państw członkowskich ds. przedmiotowej dyrektywy w celu zebrania dowodów i omówienia wstępnych ustaleń.

Gromadzenie danych i metodyka

Ustalenia z poprzedniej [oceny](#) będą przydatne dla naszej analizy i pozwolą nam porównać rozwój sytuacji od czasu jej zakończenia.

Informacje na temat wdrożenia dyrektywy, które mają zostać przekazane Komisji przez państwa członkowskie do dnia 30 kwietnia 2022 r., będą stanowiły solidną podstawę oceny. Informacje te powinny umożliwić ocenę tego, czy i w jaki sposób działania podjęte przez Komisję i państwa członkowskie od 2016 r. w ramach wieloletniego programu prac przyczyniły się do zwiększenia skuteczności dyrektywy (co budziło największe wątpliwości w roku 2016). Komisja zgromadzi dalsze informacje i dowody, w tym dotyczące aspektów poruszonych przez Parlament Europejski i Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Ocena zostanie wsparta umową na przeprowadzenie badania.